

RIKSDAGENS SVAR 58/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av kommunallagen och av vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av kommunallagen och av vissa lagar som har samband med den (RP 8/2006 rd).

Beredning i utskott

Förvaltningsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (FvUB 6/2006 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i kommunallagen av den 17 mars 1995 (365/1995) 70 §,
ändras 21, 24, 51, 65, 68 och 71 §, 86 § 1 mom. och 89 § 2 mom.,
av dem 21 och 68 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 81/2002, 65 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 353/2000, 71 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1034/2003 och 86 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 353/2000, samt
fogas till lagen nya 15 b, 24 a, 32 a och 32 b § som följer:

2 kap.

Fullmäktige

15 b §

Fullmäktigegrupper och stöd för deras verksamhet

För arbetet i fullmäktige kan ledamöterna bilda fullmäktigegrupper. En ledamot kan också ensam bilda en fullmäktigegrupp.

Kommunen kan för att förbättra fullmäktigegruppernas verksamhetsbetingelser stödja verksamheten inom fullmäktigegrupperna samt de åtgärder genom vilka fullmäktigegrupperna

främjar kommuninvånarnas möjligheter att delta och påverka. När stöd beviljas skall stödets användningsändamål specificeras.

21 §

Återkallande av förtroendeuppdrag under pågående mandattid

Fullmäktige kan under pågående mandattid återkalla uppdragen för de förtroendevalda som fullmäktige har valt till kommunens eller en samkommuns organ eller till ett organ som är gemensamt för kommunerna, om de eller någon av dem inte åtnjuter fullmäktiges förtroende. Be-

slutet om återkallande av uppdrag gäller alla förtroendevalda i organet.

Fullmäktige kan under pågående mandattid återkalla uppdraget för borgmästaren eller en biträdande borgmästare, om denne inte åtnjuter fullmäktiges förtroende.

Saken väcks på framställning av kommunstyrelsen eller om minst en fjärdedel av ledamöterna i fullmäktige har tagit initiativ därtill.

24 §

Kommundirektör och borgmästare

Kommunens förvaltning, ekonomi och övriga verksamhet leds av en kommundirektör eller borgmästare som är underställd kommunstyrelsen. Kommundirektören eller borgmästaren väljs av fullmäktige. Kommundirektören står i tjänsteförhållande till kommunen, och borgmästaren är förtroendevald i kommunen. Borgmästaren är ordförande för kommunstyrelsen.

Är tjänsten som kommundirektör besatt när borgmästarens mandattid börjar, skall fullmäktige besluta att kommundirektören förflyttas till en annan tjänst eller ett arbetsavtalsförhållande som lämpar sig för honom eller henne. En kommundirektör som är vald för viss tid förflyttas för återstoden av tiden till en annan tjänst eller ett arbetsavtalsförhållande. En kommundirektör som förflyttas till en annan tjänst eller ett arbetsavtalsförhållande har rätt att få de förmåner som hör till tjänsten eller arbetsavtalsförhållandet i sådan form att de inte är oförmånligare än förmånerna i tjänsten som kommundirektör.

En kommundirektör kan väljas tills vidare eller för viss tid. En borgmästare kan väljas högst för fullmäktiges mandattid. Borgmästarens mandattid fortgår tills en ny borgmästare eller kommundirektör har blivit vald.

Har ingen i valet av kommundirektör eller borgmästare fått över hälften av de avgivna rösterna, förrättas nytt val mellan de två som har fått flest röster. Den som i detta val har fått flest röster blir vald. Val av borgmästare skall förrättas innan kommunstyrelsen väljs.

Kommundirektören eller borgmästaren har rätt att föra talan på kommunstyrelsens vägnar och att få upplysningar av kommunens myndigheter och ta del av deras handlingar, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna.

24 a §

Biträdande borgmästare

En kommun kan vid sidan av borgmästaren ha biträdande borgmästare. En biträdande borgmästare väljs av fullmäktige. Biträdande borgmästaren är en förtroendevald för vars mandattid gäller det som i 24 § 3 mom. föreskrivs om borgmästarens mandattid.

I en instruktion föreskrivs om biträdande borgmästarens uppgifter. Val av en biträdande borgmästare som är ordförande för en nämnd förrättas före valet av nämnden.

32 a §

Borgmästarens och biträdande borgmästarens ställning som förtroendevalda

Till borgmästare och biträdande borgmästare kan väljas också en person som inte är valbar till kommunstyrelsen eller till en nämnd eller som inte har kommunen som sin hemkommun. En person förlorar inte sin valbarhet till fullmäktige på den grunden att han eller hon väljs till borgmästare eller biträdande borgmästare. Fullmäktige kan besluta att borgmästaren och biträdande borgmästaren skall vara fullmäktigeledamot i kommunen i fråga.

Till borgmästare och biträdande borgmästare kan väljas en person som skriftligen har gett sitt samtycke till att ta emot uppdraget.

Fullmäktige beslutar om lön och ersättningar som skall betalas till borgmästaren och biträdande borgmästaren. Borgmästaren och biträdande borgmästaren har rätt till semester, sjukledighet och familjeledighet på samma grunder som kommunala tjänsteinnehavare.

32 b §

Förtroendevaldas rätt att få ledigt från arbetet för att sköta förtroendeuppdrag

De förtroendevalda i en kommun har rätt att få ledigt från arbetet för att delta i kommunala organs sammanträden, om de avtalar om ledigheten med arbetsgivaren. Arbetsgivaren kan inte utan vägande skäl som hänger samman med arbetet vägra att avtala om en anställds deltagande i kommunala organs sammanträden.

De förtroendevalda i kommunen skall avtala med sin arbetsgivare om ledigheter som behövs för skötseln av andra av kommunen förordnade förtroendeuppdrag än de som avses i 1 mom.

Den förtroendevalda skall utan dröjsmål underrätta arbetsgivaren om tidpunkterna för organens sammanträden och om de förtroendeuppdrag som kommunen förordnat efter det att han eller hon har fått vetskap om dem. Arbetsgivaren skall på begäran lägga fram en skriftlig utredning om grunderna för sin vägran.

51 §

Behandling av ett ärende i ett högre organ

Kommunstyrelsen, kommunstyrelsens ordförande, kommundirektören eller en genom instruktion tillförordnad kommunal tjänsteinnehavare kan till behandling i kommunstyrelsen ta upp ett ärende som med stöd av denna lag har delegerats till en underlydande myndighet eller en sektion i kommunstyrelsen och i vilket den behöriga myndigheten har fattat ett beslut.

Vad som bestäms i 1 mom. gäller på motsvarande sätt nämnder, deras ordförande eller en genom instruktion tillförordnad kommunal tjänsteinnehavare i ärenden som överförs på en myndighet som lyder under nämnden eller på en sektion i nämnden, om inte kommunstyrelsen, kommunstyrelsens ordförande, kommundirektören eller den genom instruktion tillförordnade kommunala tjänsteinnehavare som avses i 1 mom. har meddelat att saken kommer att tas upp till behandling i kommunstyrelsen.

I en instruktion kan föreskrivas att en direktion, dess ordförande eller en kommunal tjänsteinnehavare kan till behandling i direktionen ta upp ett ärende som med stöd av denna lag har delegerats till en underlydande myndighet och i vilket den behöriga myndigheten har fattat ett beslut. Ärendet kan då inte tas upp till behandling i den nämnd som direktionen lyder under. Har beslut fattats om att ta upp ärendet till behandling i både direktionen och kommunstyrelsen, skall ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Ett ärende skall tas till behandling i ett högre organ senast inom den tid inom vilken rättelseyrkande enligt 89 § skall framställas.

Till behandling i ett högre organ får dock inte tas

1) ärenden som gäller tillstånds-, anmälnings-, tillsyns- och förrättningsförfaranden enligt lag eller förordning,

2) sådana ärenden inom undervisningsverksamheten, hälso- och sjukvården eller socialvården som gäller en individ, eller

3) ärenden som överförs på ett gemensamt organ enligt 77 § för flera kommuner, om kommunerna kommer överens om detta.

65 §

Budget och ekonomiplan

Fullmäktige skall före utgången av året godkänna en budget för kommunen för det följande kalenderåret. I samband med att budgeten godkänns skall fullmäktige också godkänna en ekonomiplan för tre eller flera år (*planeperiod*). Budgetåret är planeperiodens första år.

I budgeten och ekonomiplanen godkänns målen för kommunens verksamhet och ekonomi. Budgeten och ekonomiplanen skall göras upp så att förutsättningarna för skötseln av kommunens uppgifter tryggas.

Ekonomiplanen skall vara i balans eller visa överskott under en planeperiod på högst fyra år, om det inte beräknas uppkomma överskott i balansräkningen för det år budgeten görs upp. Om underskott i balansräkningen inte kan täckas under planeperioden, skall i anslutning till ekonomiplanen fattas beslut om specificerade åtgärder

(*åtgärdsprogram*) genom vilka det underskott som saknar täckning skall täckas under en period som fullmäktige särskilt fastställer (*skyldighet att täcka underskott*).

I budgeten tas in de anslag och beräknade inkomster som verksamhetsmålen förutsätter samt visas hur finansieringsbehovet skall täckas. Anslag och beräknade inkomster kan tas in till brutto- eller nettobelopp. Budgeten består av en driftsekonomi- och resultaträkningsdel samt en investerings- och finansieringsdel.

Budgeten skall iakttas i kommunens verksamhet och ekonomi. Beslut om ändringar i den fattas av fullmäktige.

68 §

Bokslut

Kommunens räkenskapsperiod är kalenderåret. Kommunstyrelsen skall upprätta ett bokslut för räkenskapsperioden före utgången av mars månad året efter räkenskapsperioden och lämna det till revisorerna för granskning samt efter revision förelägga fullmäktige bokslutet före utgången av juni.

Till bokslutet hör balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till dem samt en tablå över budgetutfallet och en verksamhetsberättelse.

Bokslutet skall ge riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av kommunens verksamhet och om kommunens ekonomiska ställning. De tilläggsupplysningar som behövs för detta skall lämnas i noterna.

En kommun som har bestämmanderätt i en annan bokföringsskyldig så som avses i bokföringslagen skall göra upp en koncernbalansräkning jämte bilagor som tas in i bokslutet. Vid uppgörandet av koncernbalansräkningen iakttas i tillämpliga delar bokföringslagen.

Bokslutet undertecknas av ledamöterna i kommunstyrelsen och kommundirektören eller borgmästaren.

69 §

Verksamhetsberättelse

I verksamhetsberättelsen skall ingå en redogörelse för hur de mål för verksamheten och ekonomin som uppställts av fullmäktige har nåtts. I verksamhetsberättelsen skall också ingå uppgifter om sådana väsentliga saker som gäller kommunens ekonomi och koncernbalansräkning som inte skall redovisas i resultaträkningen eller balansräkningen.

Om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning, skall det i verksamhetsberättelsen redogöras för hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt för den gällande ekonomiplanens och åtgärdsprogrammets tillräcklighet för balanseringen av ekonomin.

Kommunstyrelsen skall i verksamhetsberättelsen lägga fram förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat.

71 §

Revisionsnämnden

Fullmäktige tillsätter en revisionsnämnd för organisering av granskningen av förvaltningen och ekonomin under de år som motsvarar fullmäktiges mandattid. Nämndens ordförande och vice ordförande skall vara fullmäktigeledamöter.

Revisionsnämnden skall bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige skall fatta beslut om samt bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts.

Om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning, skall revisionsnämnden bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens och åtgärdsprogrammets tillräcklighet.

Valbar till revisionsnämnden är inte

- 1) en ledamot av kommunstyrelsen,
- 2) biträdande borgmästaren,

3) en person som i enlighet med 28 § 2 och 3 mom. i förvaltningslagen är närstående till en ledamot av kommunstyrelsen eller till kommundirektören, borgmästaren eller en biträdande borgmästare,

4) en person som står i anställningsförhållande av bestående natur till kommunen eller ett samfund eller en stiftelse där kommunen har bestämmanderätt, eller

5) en person som inte är valbar till kommunstyrelsen.

86 §

Tillämpning av stadgandena om kommuner i en samkommun

I en samkommun gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om kommuner i 2, 3, 8, 12—15, 15 a, 15 b och 16—18 §, 19 § 1 mom., 20—23, 27—29, 32, 32 b, 33 och 37—43 § samt 6—9 kap. med undantag av skyldigheten enligt 65 § 3 mom. att täcka underskott. Bestämmelsen i 8 § 2 mom. tillämpas dock inte på en samkommun som avses i 76 § 4 mom.

89 §

Rättelseyrkande

Yrkande på rättelse i ett beslut av ett organ som nämns i 1 mom. och av en sektion i organet eller av en myndighet som lyder under det framställs till organet i fråga. Om det i en instruktion med stöd av 51 § föreskrivs att ett beslut kan tas upp till behandling i en direktion, skall yrkande på rättelse i ett beslut av direktionen eller av en myndighet som lyder under den framställas till direktionen. Ett rättelseyrkande skall behandlas utan dröjsmål.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagens 65 § tillämpas första gången 2006 när kommunens budget och ekonomiplan för 2007 och därpå följande år görs upp. Lagens 68, 69 och 71 § tillämpas första gången på kommunens bokslut och verksamhetsberättelse för 2006 och på behandlingen av dem.

Lag

om ändring av 2 kap. i arbetsavtalslagen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 2 kap. i arbetsavtalslagen av den 26 januari 2001 (55/2001) en ny 18 § som följer:

2 kap.

Arbetsgivarens skyldigheter

18 §

Arbetstagares rätt att få ledigt från arbetet för att sköta kommunala förtroendeuppdrag

En arbetstagare har rätt att i enlighet med

32 b § i kommunallagen (365/1995) få ledigt från arbetet för att sköta kommunala förtroendeuppdrag.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lag

om ändring av statstjänstemannalagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till statstjänstemannalagen av den 19 augusti 1994 (750/1994) en ny 66 a § som följer:

66 a § från arbetet för att sköta kommunala förtroende-
uppdrag.
*Tjänstemäns rätt att få ledigt från arbetet för att
sköta kommunala förtroendeuppdrag*

En tjänsteman har rätt att i enlighet med
32 b § i kommunallagen (365/1995) få ledigt Denna lag träder i kraft den 200 .

Lag

om ändring av lagen om kommunala tjänsteinnehavare

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen av den 11 april 2003 om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003) en ny 16 a §
som följer:

3 kap.

Arbetsgivarens skyldigheter

16 a §

*Tjänsteinnehavares rätt att få ledigt från arbe-
tet för att sköta kommunala förtroendeuppdrag*

En tjänsteinnehavare har rätt att i enlighet
med 32 b § i kommunallagen få ledigt från arbe-
tet för att sköta kommunala förtroendeuppdrag.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lag
om ändring av sjömanslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till sjömanslagen av den 7 juni 1978 (423/1978) en ny 32 i § som följer:

32 i § från arbetet för att sköta kommunala förtroende-
uppdrag.
*Arbetstagares rätt att få ledigt från arbetet för
att sköta kommunala förtroendeuppdrag* _____

En arbetstagare har rätt att i enlighet med
32 b § i kommunallagen (365/1995) få ledigt Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 6 juni 2006
